

De perfins van Luxemburg

(D. Scheper; uit: Perfinpost nr 45 mei 1998)

Inleiding

Enkele telefoontjes en brieven van twee thematische verzamelaars vormden de aanleiding voor het schrijven van dit artikel over de perfins van Luxemburg.

De ene verzamelaar zocht informatie en perfins van de staalindustrie in Luxemburg. De ander was op zoek naar perfins van het Luxemburgse bedrijf ARBED en tevens naar de betekenis van deze letters in de perfin 'AR BE D ES CH'.

Bij het raadplegen van mijn knipselarchief bleek al snel dat ik hun vragen onvoldoende kon beantwoorden. Aan de perfins van Luxemburg is in publicaties nog geen aandacht besteed. De Amerikaanse Perfins Club maakt in het Europadeel van haar wereldcatalogus melding van 24 verschillende perfins van firma's in Luxemburg, maar noemt slechts van 8 perfins de gebruikers. Voldoende reden dus voor een poging om wat meer gegevens te verzamelen over de perfins van Luxemburg. Het resultaat heb ik samengevat in dit artikel: 30 firmaperforaties (+ 2 officiële) met gegevens van 27 gebruikers.

De eerste Perfins

De eerste Luxemburgse perfins vinden we in zegels van de emissie 1882-1891 (type "Allegorie"). De vroegste stempels dateren uit het jaar 1891.

In mijn collectie heb ik deze zegels met de perfins 'c l', 'S.D.' en 'W.L.'. In die beginjaren is het perforeren van postzegels nog niet nadrukkelijk toegestaan maar ook niet verboden.

Pas op 21 augustus 1907 wordt het Luxemburgse firma's officieel toegestaan om postzegels van een eigendomskenmerk te voorzien door middel van geperforeerde initialen.

Voor de perforatie "OFFICIEL" in dienstzegels kwam de officiële toestemming al eerder, namelijk op 6 mei 1899.

Perforatie door Belgische firma's

Enkele perforaties in Luxemburgse zegels zijn aangebracht door in België gevestigde firma's.

Dit betreft de perfins 'J.V.' en 'JW' en misschien ook de kleine 'c l'. De perfins 'c l' en 'J.V.' ken ik alleen ongestempeld. Verder is een antwoordkaart bekend met vier ongestempelde perfins 'J.V.'. Deze antwoordkaart is door de Belgische firma Jules Verberckt verzonden aan een klant in Luxemburg en voorgefrankeerd met de Luxemburgse zegels.

Misschien is ook de 'Luxemburgse' perfin 'JW' te verklaren uit het voorfranken van antwoordkaarten. Voor de perfin 'c l' van de Bank Credit Lyonnais ligt dit niet zo voor de hand.

Ook een (Belgische?) perfin 'V.O.C' zou in Luxemburgse zegels voorkomen. Tot nu toe heb ik hiervan echter geen zegel gezien.

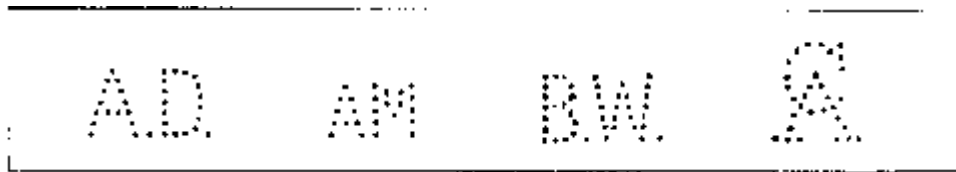
Overzicht van de gebruikers en hun perfins

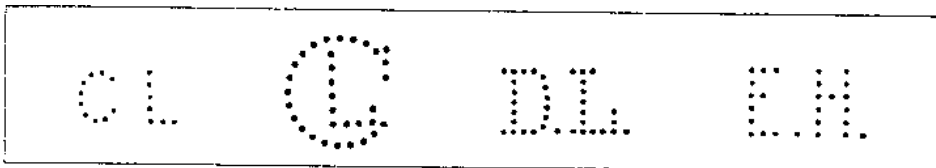
AR BE D ES CH

Aciéries Réunies de Burbach, Eich, Dudelage et Esch-sur-Alzette. Verenigde staalfabrieken in Burbach (Saarland), Eich (vlakbij Luxemburg-stad), Dudelage (een grensplaats in het zuid-westen van Luxemburg) en Esch-sur-Alzette. De hoofdvestiging staat in de kleine plaats Schiffange, vlakbij Esch-sur-Alzette.

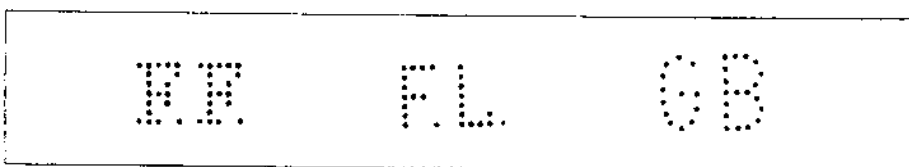
De perfin 'AR BE D ES CH' is een bijzondere perfin. De gehele perforatie werd met één handeling aangebracht door een vijfvoudige perforator. Bij zo'n perforator is de afstand tussen de vijf perforaties onderling steeds gelijk. Bij een meervoudige perforator is het gebruikelijk dat steeds dezelfde perfin wordt aangebracht. Bij de perfin 'AR BE D ES CH' is dit **niet** het geval. Deze perfin is in zoverre uniek dat in een slag vijf **verschillende** perfins werden aangebracht. De afstand tussen die perfins is bovendien zodanig dat bij zegels van 'gewoon' formaat de perforatie over vijf zegels wordt verdeeld.

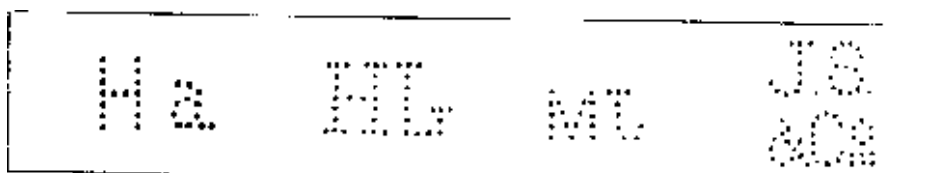
- A.D. ARBED Dommeldange, Dommeldange
 AM ARBED Mines (afdeling mijnbouw), Esch-sur-Alzette
 Ook: Vereenigte Hüttenwerke
 B.W. Brasseur & Wagner, Dommeldange
 'CA' Crédit Anversois, bank, Luxembourg
 c l Crédit Lyonnais, bank (Brussel?) (afbeelding elders in dit artikel)

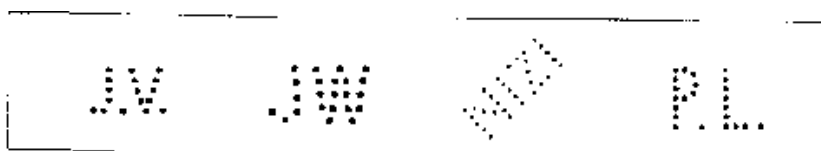
- CL Crédit Lyonnais, bank, Luxembourg
 Oorspronkelijk bestaat de voet van de letter'L' uit drie perforatiegaatjes. Door het afbreken van de buitenste pen komt deze perfin meestal voor met twee gaatjes in de voet van de letter'L'.
 'CL' "COLUMETA"
Comptoir Luxembourgeois métallurgique, Luxembourg
 D.L. Deutsch-Luxemburgische Bergwerks- und Hütten-Aktiengesellschaft, Differdange
 In 1919 wijzigt de naam van dit bedrijf in *HADIR* en wordt de perfin 'D.L.' vervangen door de perfin 'Ha'. De grote economische betekenis en invloed van dit bedrijf blijken onder andere uit de op de postzegels voorkomende frankeerstempels "Differdange-Usines" (usine=fabriek).
 E.H. Egon Herckmans, marchand (koopman), Ettelbruck

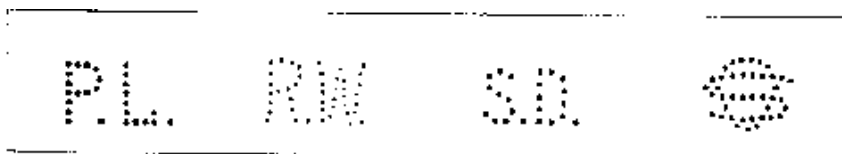
- F.F. Fischer-Ferron, Fourrures et confection, Luxembourg (handel in bont en kleding)
 F.L. F. Lambert, Fabrique de Cuir "IDEAL", Wiltz (leerfabriek).
 Deze perfins hebben vaak het rechthoekige treinstempel 'Schimpach-Kautenbach'.
 GB Gemen & Bourg, rosieristes (rozenkwekers), Luxembourg
 G.H. poststempel ' . . . . . ourg' (Luxembourg?)
 Zegel Adolf I uit 1895. Afbeelding elders in dit artikel.

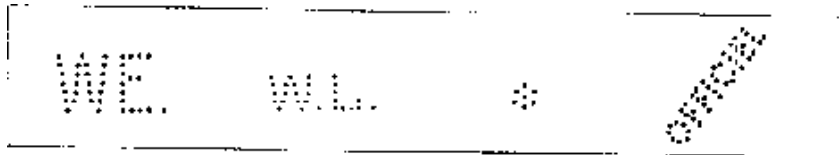
- Ha "HADIR", Hauts Fourneaux et Acieries de Differdange, St. Ingbert et Rumelange, Differdange (hoogovens en staalfabrieken)
 De perfin 'Ha' is de 'opvolger' van de perfin 'D.L'.
 HL "HORTULUX"
Etablissements d'Horticulture Luxembourg, Bofferdange (Instelling voor de Luxemburgse tuinbouw)
 JM Poststempel Vianden (zegels van 12 ½ c. emissie 1882)
 J.S.&Co Julius Sichel & Co, Fers et M~taux en gros, Luxembourg (Esch-sur-Alzette).
 Groothandel in ijzer en metalen.

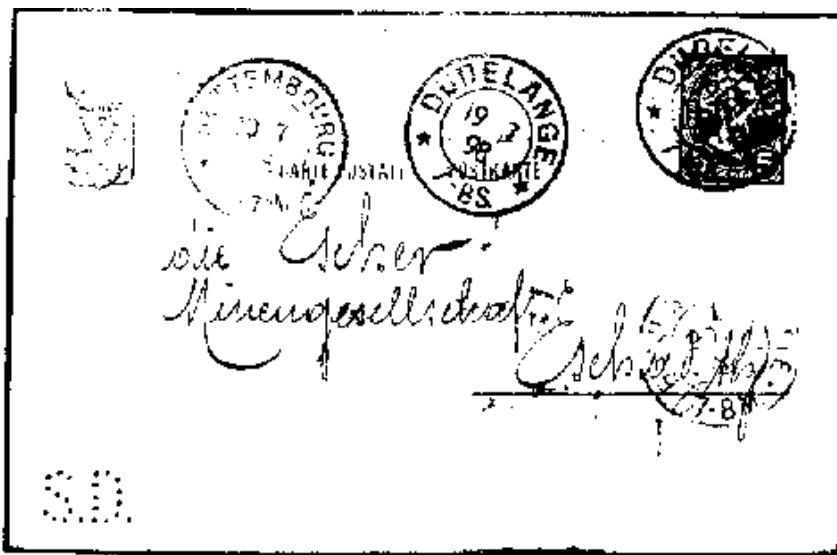
- J.V. Jules Verberckt, 20 Rue de Sables, Brussel (Belgie)
 J.W. Jules Waucquez & Cie., draperies (lakens, gordijnen), Brussel (zegel Adolf I, uitgegeven in 1895)
 NESTLÉ Chocoladefabrikant?
 Kenners van het Luxemburgse bedrijfsleven ontkennen het bestaan van een bedrijf met de naam 'Nestlé'. De perfin is echter niet bekend in zegels van aan Luxemburg grenzende landen en is dus waarschijnlijk alleen in Luxemburg gebruikt. (afbeelding elders in dit artikel)
 NIZI Nicolas Zimmer, Mines et Métaux, Luxembourg (mijnen en metalen)
 P.L. Prison Luxembourg (gevangenis), Luxembourg

- P.L. (type 2) Prison Luxembourg (gevangenis), Luxembourg
 De beide perfins 'P.L.' zijn erg schaars. De reden hiervoor ligt voor de hand. Wie post uit de gevangenis ontving van een familielid, zal daarmee niet te koop hebben gelopen. Zeker niet in de jaren dat deze perfin werd gebruikt (1912 tot 1940). De meeste van deze perfins zullen daarom wel zijn vernietigd.
 R.W. de gebruiker is nog niet bekend.
 S. D. Stahlwerke Dudelingen (ARBED), Dudelange (ook: Eisenhütten-Actien-Verein)
 'SO' "SOGECO", Société Générale pour le Commerce de Produits Industriels, Luxembourg

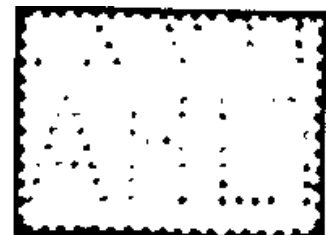

- WE.   Werk Esch (ARBED), Esch-sur-Alzette
 De perfin 'WE.' werd in 1925 opgevolgd door de perfin 'AR BE D ES CH'. Er is zelfs een zegel bekend met zowel de perfin 'WE.' als de perfin 'BE'.
- W.L.   Werling & Lambert, bank, Luxembourg
 'ster'   Caisse d'Epargne et Crédit Foncier, Luxembourg (spaar-en hypotheekbank)
- OFFICIEL   Deze officiële perforatie verving de opdrukken "Officiel" en "SP" op Luxemburgse dienstzegels. Op 1 juli 1899 werden de dienstzegels voor het eerst geperforeerd nadat daartoe op 5 mei 1899 officieel toestemming was verleend.

Een postkaart van 19 juli 1898 met een zegel met de perfin 'S.D.'. De kaart is verzonden door de Stahlwerke Dudelingen en gericht aan het Escher Minengesellschaft in Esch-sur-Alzette.

Fiscale vernietiging met "BEZAHLT".
 Dit soort perforaties werd aangebracht in postwissels of postpakketformulieren nadat de postale dienst was betaald. Wanneer het formulier aan de andere zijde was beplakt met postzegels, dan werden deze vanzelf meegeperforeerd.

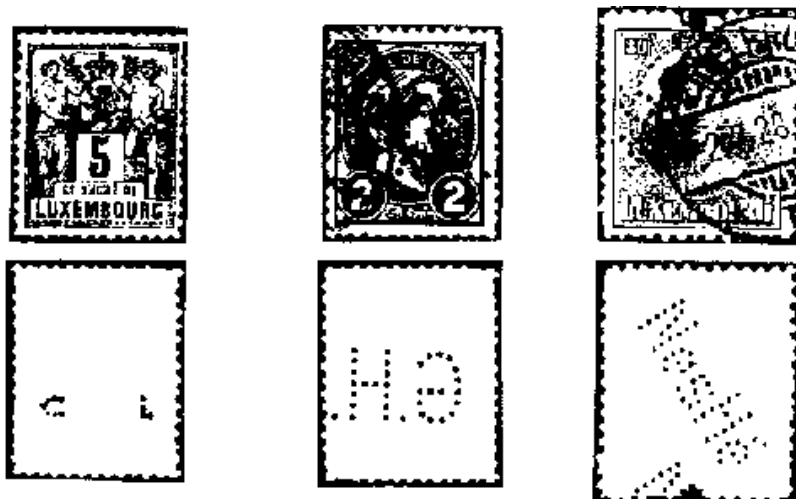

Zeldzaamheid

Wat de zeldzaamheid van de verschillende perfins betreft, kunnen ze in drie categorieën worden verdeeld:

- algemeen zijn de perfins: A.D., AR BE D ES CH, CL, 'CL' (monogram), D.L., Ha, NTZI, S.D., 'SO', WE., W.L., 'ster' en OFFICIEL;
- schaars zijn de perfins: AM, F.L. en P.L.(type 2);
- zeer schaars of zeldzaam zijn de overige 16 perfins.

Dit ligt niet altijd aan een korte gebruiksperiode. Misschien zijn sommige perfins slechts in beperkte hoeveelheden gebruikt.

(coll. Vanderaerden) (coll. Dedecker)

Bovenstaande afbeeldingen tonen enkele voorbeelden van zeer schaarse perfin in zegels van Luxemburg.

Invloed van de metaalindustrie

In Luxemburg heeft vooral de zware industrie haar stempel gedrukt op het gebruik van firmaperforaties. Tegenover 4 perfin van banken staan tenminste 10 perfin van mijnen, hoogovens, staalfabrieken en aanverwante bedrijven in de metaalindustrie. Daarbij gaat het dus om circa 35% van alle Luxemburgse perfin!

De perfin 'AR BE D ES CH' reken ik daarbij als een firmaperforatie. Terwijl men deze even goed als vijf verschillende perfin kan tellen.

De vondst van ijzererts in de eerste decennia van de 19e eeuw was de aanzet voor een snelle ontwikkeling van de zware industrie in het gehele zuidwesten van Luxemburg. Daarbij hebben drie broers Metz een toonaangevende rol gespeeld.

Charles, Auguste en Norbert Metz vestigden in 1838 de firma Metz & Cie voor het winnen en smelten van ijzererts. In 1845 bouwden zij in Eich de eerste hoogovens.

In 1855 volgden de mijnen in Dudelange. Ook werden hier in 1882 hoogovens gebouwd.

Dit laatste bedrijf is als Stahlwerke Dudelingen de latere gebruiker van de perfin 'S. D.'.

Rond 1870 volgen de mijnen en hoogovens in Esch-sur-Alzette. De eerste perfin van dit bedrijf is 'WE.' van Werk Esch. Op deze Luxemburgse zegel wordt een indruk gegeven van de uitgebreide mijnbouw en staalindustrie in de omgeving van Esch-sur-Alzette.

In 1911 volgt een fusie tussen de mijnen, hoogovens en staalfabrieken in Burbach, Eich, Dudelange en Esch(-sur-Alzette) en presenteert het (nieuwe) concern zich onder de naam ARBED.

Het zal dan nog 14 jaar duren voordat in 1925 de perfin 'WE' wordt vervangen door de vijfvoudige perforatie 'AR BE D ES CH'.

Tot zover dit artikel over de perfin van Luxemburg.

Als u aanvullende informatie heeft dan hoor ik dat graag van u.

D. Scheper